

або зміну твору. У разі порушення спільного авторського права кожен співавтор може доводити своє право в судовому порядку. Якщо твір, створений у співавторстві, складається з частин, кожна з яких має самостійне значення, то кожен із співавторів має право використовувати створену ним частину твору на власний розсуд, якщо інше не передбачено угодою між співавторами.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

УДК 349.2

Худякова О. В., аспірантка,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
м. Харків, Україна

ДО ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА ПРИ ПРИЙНЯТТІ НА СЛУЖБУ В ПОЛІЦІЮ

Сьогодні національне законодавство у сфері проходження служби у поліції передбачає можливість проведення перевірок кандидатів на посади поліцейських за допомогою поліграфу. Так, відповідно до ч. 2 ст. 50 Закону України «Про Національну поліцію» громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліції, за їхньою згодою проходять тестування на поліграфі.

Поліграф (polygraph, від грец. πολύ – багато и γράφω – писати, синонім: детектор брехні, лай-детектор) є різновидом психофізіологічної апаратури і являє собою комплексну багатоканальну апаратну методику реєстрації змін психофізіологічних реакцій людини у відповідь на пред'явлення за спеціальною схемою певних психологічних стимулів. Аналіз інформації, отриманої від людини в процесі опитування за допомогою поліграфа, як стверджується, дає змогу одержувати необхідну орієнтувальну інформацію та виявляти ту, яку людина приховує [1].

Тестування на поліграфі є новим заходом для практики прийняття на службу до правоохоронних органів України. Сьогодні значну увагу цьому питанню приділяє керівництво країни. Так, під час свого виступу у Верховній Раді України 2 грудня 2014 р. Президент України П. О. Порошенко зробив заяву, що люди, які будуть мати доступ до державної таємниці, а так само до матеріальних коштів будуть проходити поліграф (детектор брехні). «Через детектор брехні пройшли й всі

волонтери, які приймалися на роботу в департаментах Міністерства оборони. Можу відзначити, що 25% волонтерів не пройшли детектор брехні», - сказав П. О. Порошенко. «Це повинне бути абсолютною нормою й при інших призначеннях», - підкреслив Президент України [2].

У юридичній літературі також неодноразово висловлювалася позиція про необхідність застосування поліграфа при прийнятті на службу до правоохоронних органів. Так, К. Ю. Мельник вказує на необхідність під час конкурсу до органів внутрішніх справ застосовувати поліграф, який дозволить одержати правдиву інформацію про поведінку й характер претендента, виявити проблеми, що виникали у нього на попередньому місці роботи, перевірити інформацію, яка міститься в наданих претендентом документах [3, с. 212].

Слід звернути увагу на те, що у США та окремих країнах Європейського Союзу при прийнятті на службу до поліції використовують дослідження на поліграфі. У цих країнах перевірка на поліграфі являє собою відповідну стадію вивчення минулого. Поліграф націлений тут на з'ясування інформації, яку не можна одержати іншими способами вивчення минулого кандидата. Наприклад, з'ясування недавніх подій або інформації, якою володіє тільки заявник. Поліграф дозволяє роботодавцю одержати інформацію про поведінку і характер заявника. Він використовується для перевірки відповідей та інформації в заяві, перевірки кримінального минулого, визначення проблем, що виникали на попередньому місці роботи, перевірки моральних якостей [4, с. 63-64].

З огляду на рівень корупції у правоохоронних органах та необхідність комплектування поліції сумлінними та моральними фахівцями пропонуємо зробити процедуру тестування на поліграфі обов'язковою при прийнятті на службу до Національної поліції України.

Слід також відзначити, що у країнах де застосовується поліграф при прийнятті на службу до поліції він застосовується як елемент спеціальної перевірки. З огляду на це, доцільним є поширення норм національного законодавства стосовно спеціальної перевірки і на тестування на поліграфі. Так, ч. 3 ст. 50 Закону України «Про Національну поліцію» передбачає, що відповідно до порядку, встановленого законом, щодо осіб, які претендують на службу в поліції, проводиться спеціальна перевірка, порядок проведення якої визначається законом та іншими нормативно-правовими актами. Стаття 54 Закону України «Про Національну поліцію» серед документів, які особа, яка бажає взяти участь у конкурсі на посаду поліцейського, подає до поліцейської комісії передбачає письмову заяву про участь у конкурсі, у якій також зазначається про надання особою згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» і на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Стаття 61 Закону України «Про Національну поліцію» встановлює, що не може

бути поліцейським особа, яка відмовляється від процедури спеціальної перевірки під час прийняття на службу в поліції.

Виходячи з вищезазначеного пропонуємо викласти:

— ч. ст. 50 Закону України «Про Національну поліцію» наступним чином: «Громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліції, проходять тестування на поліграфі, порядок проведення якого визначається законом»;

— п. ч. 1 ст. 54 Закону України «Про Національну поліцію» наступним чином: «письмову заяву про участь у конкурсі, у якій також зазначається про надання особою згоди на тестування на поліграфі та згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» і на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;

— п. ч. 2 ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію» наступним чином: «особа, яка відмовляється від процедури спеціальної перевірки чи тестування на поліграфі під час прийняття на службу в поліції або не пройшла перевірку чи тестування, а також особа, яка відмовляється від процедури оформлення допуску до державної таємниці, якщо для виконання нею службових обов'язків потрібен такий допуск».

Література

1. Поліграф – Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84>

2. Президент Украины П. Порошенко: «Люди, имеющие доступ к материальным ценностям и гостайне, пройдут проверку на детекторе лжи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expert-nazarov.com/all-news/576-poroshenko-lyudi-imeyushchie-dostup-k-materialnym-tsennostyam-i-gostajne-projdut-proverku-na-detektore-lzhi>

3. Мельник К. Ю. Реформування національного законодавства у сфері проходження служби в органах внутрішніх справ – нагальна вимога сьогодення / К. Ю. Мельник // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2015. – Вип. 3 (70). – С. 206-213.

4. Чарльз М. Т. Профессиональная подготовка сотрудников полиции (милиции) США и России / М. Т. Чарльз; общ. ред. В. П. Сальникова. – СПб.: Алетейя, 2000. – 224 с.